



Universitatea Tehnică a Moldovei

MĂSURILE DE PROTECȚIE ÎN CAZURILE DE VIOLENȚĂ ÎN FAMILIE.

Masterand: Volcov Marina, DIC -2005M

Coordonator: Bostan Ina
conf. univ. dr. în drept

Chișinău, 2021

ADNOTARE

Volcov Marina „Măsurile de protecție în cazurile de violență în familie”.

Teză de master în drept.

Structura tezei: Introducere, 4 capitole, concluzii generale și recomandări, bibliografie din 112 de titluri, 101 de pagini text de bază.

Cuvinte-cheie: Măsuri de protecție, victimă, agresor, ordonanță de protecție, ordin de restricție de urgență, violență în familie.

Actualitatea și importanța temei abordate. Violența în familie este o problemă omniprezentă în toate țările lumii, cu consecințe grave în plan fizic, emoțional, financiar și social asupra victimelor, familiilor și societății în întregime. Marea majoritate a victimelor sunt femeile care se confruntă cu dificultăți în accesul la justiție și serviciile de asistență și protecție. Dreptul de a trăi fără teamă și brutalitate fizică și psihică este stipulat în Constituția Republicii Moldova pentru fiecare persoană, indiferent de sex. Necesitatea realizării unui studiu aprofundat privitor la problemele teoretice și practice în domeniul respectiv, rezidă din carențele esențiale ale cadrului normativ în domeniul aplicării măsurilor de protecție în cazurile de violență în familie, inexistența unei practici judiciare uniforme la acest capitol, insuficiența cercetărilor în literatura de specialitate pentru subiectul abordat, comparativ cu alte domenii.

Scopul tezei. Prezenta lucrare propune o abordare teoretică și practică a unor probleme legate de utilizarea măsurilor de protecție în cazurile de violență în familie. Astfel suportul metodologic al lucrării care rezidă în cercetarea problemei științifice date, a fost bazat pe studierea materialului normativ – legislativ și practic și de asemenea pe cel doctrinar – teoretic.

În conformitate cu scopul declarant mai sus, teza dată are următoarele obiective de cercetare: analiza doctrinei autohtone și străine în materia aplicării măsurilor de protecție în cazurile de violență în familie, analiza cadrului normativ internațional și național, studierea practicii Curții Europene a Drepturilor Omului, descrierea formelor și consecințelor de violență în familie, cercetarea noțiunii de măsurii de protecție și măsurile de protecție în cazurile de violență în familie, enumerarea participanților la procesul aplicării măsurilor de protecție în cazurile de violență în familie, descrierea procesului de constatare a actului de violență în familie și rolului agentului constator în protecția victimei, precum și elaborarea propunerilor și recomandărilor sub aspect doctrinar și legislativ în domeniul măsurilor de protecție în cazul violenței în familie, etc.

Metodologia cercetării științifice. Cercetarea a fost efectuată în baza principiilor teoretice și metodologice regăsite în doctrina juridică, la elaborarea ei fiind aplicate *metoda de cercetare, logico-juridică, istorico-juridică, și desigur metoda comparativă.*

ANNOTATION

Volcov Marina "Mesures de protection en cas de violence domestique".

Mémoire de maîtrise en droit

Structure de la thèse: Introduction, 4 chapitres, conclusions générales et recommandations, bibliographie de 112 titres, 101 pages de texte de base.

Mots-clés: Mesures de protection, victime, agresseur, ordonnance de protection, ordonnance d'interdiction d'urgence, violence domestique.

L'actualité et l'importance du sujet traité. La violence domestique est un problème omniprésent dans tous les pays du monde, avec de graves conséquences physiques, émotionnelles, financières et sociales pour les victimes, les familles et les sociétés dans leur ensemble. La nécessité d'effectuer une étude approfondie des questions théoriques et pratiques dans ce domaine, réside dans les lacunes essentielles du cadre réglementaire dans le domaine de l'application des mesures de de protection en cas de violence domestique, l'absence d'une pratique judiciaire uniforme à cet égard, l'insuffisance de la recherche dans la littérature pour le sujet abordé, par rapport à d'autres domaines.

Le but de la thèse. Cet article propose une approche théorique et pratique des questions liées à l'utilisation de mesures de protection en cas de violence domestique. Ainsi, le support méthodologique de l'article, qui réside dans la recherche du problème scientifique donné, était basé sur l'étude du matériel normatif - législatif et pratique et aussi sur le matériel doctrinal - théorique.

Conformément à l'objectif mentionné, cette thèse poursuit les objectifs de recherche suivants: analyse de la doctrine nationale et étrangère sur l'application des mesures de protection en cas de violence domestique, analyse du cadre réglementaire international et national, étude de la pratique de Cour Européenne des droits de l'homme, description des formes et des conséquences de la violence domestique, recherche sur la notion de mesures de protection et des mesures de protection en cas de violence domestique, liste des participants au processus d'application des mesures de protection en cas de violence domestique, description du processus de la constatation de l'acte de violence domestique et le rôle de l'agent constatant dans la protection de la victime, ainsi que l'élaboration de propositions et de recommandations sur le plan doctrinal et législatif dans le domaine des mesures de protection en cas de violence domestique, etc.

Méthodologie de la recherche scientifique. La recherche a été menée sur la base des principes théoriques et méthodologiques de la doctrine juridique, la méthode de recherche étant appliquée, logique-juridique, historique-juridique, et bien sûr la méthode comparative.

CUPRINS

INTRODUCERE.....	11
I. GENEZA ABORDĂRILOR ȘTIINȚIFICE ÎN DOMENIUL MĂSURILOR DE PROTECȚIE ÎN CAZURILE DE VIOLENȚĂ ÎN FAMILIE.	15
1.1. Analiza doctrinei autohtone și străine în materia aplicării măsurilor de protecție în cazurile de violență în familie.....	15
1.2. Analiza cadrului normativ internațional și național privind aplicarea măsurilor de protecție în cazurile de violență în familie.	21
1.3. Analiza practicii Curții Europene a Drepturilor Omului în cazurile de violență în familie.	27
1.4. Concluzii la Capitolul I.....	34
II. CONSIDERAȚII TEORETICE PRIVIND INSTITUȚIA MĂSURILOR DE PROTECȚIE ÎN CAZURILE DE VIOLENȚĂ ÎN FAMILIE	36
2.1. Formele, cauzele, consecințele și efectele violenței în familie.....	36
2.2. Noțiunea măsurii de protecție și măsurile de protecție în cazurile de violență în familie. 42	
2.3. Autoritățile și instituțiile abilitate cu funcții de prevenire, combatere și aplicare a măsurilor de protecție în cazurile de violență în familie.....	50
2.4. Concluzii la Capitolul II.	57
III. PROCEDURA APLICĂRII MĂSURILOR CIVILE DE PROTECȚIE ÎN CAZURILE DE VIOLENȚĂ ÎN FAMILIE.	59
3.1. Particularitățile și mecanismul de soluționare a cererii pentru eliberarea ordonanței de protecție în cazurile de violență în familie.....	59
3.2. Împuternicirile instanței de judecată la soluționarea cererii privind aplicarea măsurilor civile de protecție în cazurile de violență în familie.....	65
3.3. Asistența și protecția victimelor violenței în familie acordate de către stat.	72
3.4. Concluzii la Capitolul III.....	77
IV. ASPECTE PRACTICE CE ȚIN DE APLICAREA MĂSURILOR DE PROTECȚIE ÎN CAZUL VIOLENȚEI ÎN FAMILIE.	78
CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI FINALE	100
BIBLIOGRAFIE	104

INTRODUCERE

Actualitatea și importanța temei abordate. Violența în familie este o problemă omniprezentă în toate țările lumii, cu consecințe grave în plan fizic, emoțional, financiar și social asupra victimelor, familiilor și societății în întregime. Marea majoritate a victimelor sunt femeile care se confruntă cu dificultăți în accesul la justiție și serviciile de asistență și protecție. În multe societăți, inclusiv în Republica Moldova, inegalitățile de gen prezente și cultura dominării masculine le determină pe femeile să accepte, să tolereze și să raționalizeze violența în familie și să păstreze tăcerea despre aceste incidente. În plan internațional a fost recunoscută necesitatea unei abordări cuprinzătoare și multi-disciplinare pentru soluționarea acestei probleme sociale, iar rolul organelor poliției fiind unul decisiv în acest sens.

Dreptul de a trăi fără teamă și brutalitate fizică și psihică este stipulat în Constituția Republicii Moldova (art.24, "*Dreptul la viață și la integritate fizică și psihică*") pentru fiecare persoană, indiferent de sex. Exercițarea acestui drept este diferit înțeleasă de către autoritățile statului și opinia publică atunci când violența se manifestă în interiorul familiei.

În scopul implementării unor măsuri efective de contracarare a fenomenului violenței în familie, la 01 martie 2007 a fost adoptată Legea nr. 45 cu privire la prevenirea și combaterea violenței în familie, promulgată de Președintele Republicii Moldova pe 18 martie 2008, intrată în vigoare la 18 septembrie 2008 și modificată esențial prin Legea Republicii Moldova nr. 196 din 28 iulie 2016, intrată în vigoare la 16 septembrie 2016.

Necesitatea realizării unui studiu aprofundat privitor la problemele teoretice și practice în domeniul respectiv, rezidă din carențele esențiale ale cadrului normativ în domeniul aplicării măsurilor de protecție în cazurile de violență în familie, inexistența unei practici judiciare uniforme la acest capitol, insuficiența cercetărilor în literatura de specialitate pentru subiectul abordat, comparativ cu alte domenii.

De asemenea, este de menționat că insuficiența surselor bibliografice nu denotă o lipsă de interes față de tema supusă cercetării în această lucrare, dimpotrivă – accentuează necesitatea unui asemenea studiu, dat fiind faptul că Republica Moldova a fost deja condamnată la CtEDO pentru admiterea erorilor judiciare și omisiunea statului de a soluționa chestiunea violenței în familie, iar cazurile relevante sunt cercetate în cadrul lucrării.

Metodologia cercetării științifice. Cercetarea a fost efectuată în baza principiilor teoretice și metodologice regăsite în doctrina juridică, la elaborarea ei fiind aplicate *metoda de cercetare, logico-juridică, istorico-juridică*, și desigur *metoda comparativă*.

Astfel în ajutorul atingerii obiectivelor propuse, am utilizat *metodologiile de cercetare*, cu ajutorul cărora am reușit ca să analizez în profunzime și multe-aspectual măsurile de protecție în cazurile de violență în familie, și, care m-au ghidat în realizarea în volum deplin și complet a

prezentei lucrări. O altă metodă este *metoda logico-juridică* (supunând analizei deductive și inductive – am încercat să-mi formez anumite păreri și opinii ca în cele ce urmează să le expun în conținutul lucrării, și de ce nu, să intervin cu anumite propuneri pentru dezvoltarea cadrului legislativ cu privire la măsurile de protecție în cazurile de violență în familie. *Metoda istorică*, fiind una de temelie a fost utilizată pentru efectuarea studiului privind evoluția și evaluarea cadrului legislativ în ceea ce ține de dezvoltarea instituției măsurilor de protecție în cazurile de violență în familie. La fel pentru abordarea studiului de drept comparat și pentru a face o delimitare dintre măsurile de protecție în cazurile de violență în familie în alte state am utilizat și *metoda comparativă*.

Prezenta lucrare propune o abordare teoretică și practică a unor probleme legate de utilizarea măsurilor de protecție în cazurile de violență în familie. Astfel suportul metodologic al lucrării care rezidă în cercetarea problemei științifice date, a fost bazat pe studierea materialului normativ – legislativ și practic și de asemenea pe cel doctrinar – teoretic, precum: Constituția Republicii Moldova, Codul civil al RM, Codul de procedură civilă al RM, Codul Penal al RM, Codul de procedură penală al RM, Legea cu privire la prevenirea și combaterea violenței în familie precum și alte acte normative al cadrului legislativ al RM, dar și lucrări ale savanților juriști naționali și internaționali (Vidaicu M., Străisteanu D.I., Sewall P. Rebeca, Vasan Arati, Schuler Margaret A., Diaconu-Mureșan A., Florea B., Cușmir L., Marinescu V., Hogaș D. L., Bodrug-Lungu V., Zmuncilă L., Gomez F., K. de Feyter, Сягровец Е. В., Стратулат В., Фатеев А.).

Noutatea științifică. Studiul realizat și rezultatele obținute reprezintă un subiect relativ nou pentru știința Republicii Moldova, deoarece natura juridică a măsurilor de protecție în cazurile de violență în familie nu este încă pe deplin cercetată.

Noutatea științifică a acestei lucrări constă în efectuarea unui studiu temeinic asupra mecanismului aplicării măsurilor de protecție în cazurile de violență în familie la nivel științifico-practic, având la bază normele legislației procesual civile, penale și contravenționale.

În acest sens evidențiem că în lucrare au fost analizate tipurile violenței în familie, a fost accentuat caracterul civil și penal al măsurilor de protecție aplicate în aceste cazuri, cu evidențierea tipurilor măsurilor de protecție. De asemenea a fost identificat locul aplicării măsurilor de protecție în cazurile de violență în familie în sistemul dreptului național.

Obiectul cercetării îl constituie cercetarea formelor violenței în familie, a măsurilor de protecție și a mecanismului de aplicare a acestora de către instanțele de judecată în toate situațiile, evidențiind problemele și lacunele legislative existente, formulând propuneri în acest sens.

Scopul și obiectivele tezei. Scopul prezentei lucrări constă în cercetarea multiaspectuală în plan doctrinar, legislativ și practic a tuturor problemelor ce țin de măsurile de protecție în cazul violenței în familie, ceea ce va permite ridicarea nivelului de cunoștințe în domeniul dat, va contribui la aplicarea corectă a legislației în vigoare și la soluționarea efectivă a litigiilor din materia respectivă.

În conformitate cu scopul declarant mai sus, teza dată are următoarele obiective de cercetare:

- a. Analiza doctrinei autohtone și străine în materia aplicării măsurilor de protecție în cazurile de violență în familie;
- b. Analiza cadrului normativ internațional și național privind aplicarea măsurilor de protecție în cazurile de violență în familie;
- c. Studiarea practicii Curții Europene a Drepturilor Omului în cazurile de violență în familie;
- d. Descrierea formelor și consecințelor de violență în familie;
- e. Cercetarea noțiunii de măsurii de protecție și măsurile de protecție în cazurile de violență în familie;
- f. Enumerarea participanților la procesul aplicării măsurilor de protecție în cazurile de violență în familie;
- g. Descrierea procesului de constatare a actului de violență în familie și rolului agentului constatatator în protecția victimei;
- h. Enumerarea împuternicirilor instanței de judecată la soluționarea cererilor privind aplicarea măsurilor de protecție în cazurile de violență în familie;
- i. Elucidarea aspectelor ce țin de asistența și protecția victimelor violenței în familie acordate de către stat;
- j. Elaborarea propunerilor și recomandărilor sub aspect doctrinar și legislativ în domeniul măsurilor de protecție în cazul violenței în familie, etc.

Structura și volumul tezei. Lucrarea conține patru capitole, fiecare fiind divizat în subcapitole care redau și dezvăluie consecutiv tema capitolului.

Capitolul I. Geneza abordărilor științifice în domeniul măsurilor de protecție în cazurile de violență în familie.

Primul capitol are rolul de a elucida conceptele teoretice de bază, având drept scop, definirea noțiunii de măsuri de protecție în cazurile de violență în familie, din perspectiva doctrinarilor autohtoni și străini, de asemenea un rol important avându-l și analiza legislației naționale și internaționale aplicabile pe teritoriul Republicii Moldova.

Tot în acest capitol se analizează etapele de dezvoltare a doctrinei naționale și internaționale în domeniului măsurilor de protecție în cazul violenței în familie, mai mult decât atât, în acest capitol este elucidată și practica CtEDO, la capitolul aplicării măsurilor de protecție în cazurile de violență în familie, capitolul finalizându-se cu concluziile formate pe baza analizei comparative a aspectelor doctrinare, legislative și practice la nivel național și internațional.

Capitolul II. Considerații teoretice privind instituția măsurilor de protecție în cazurile de violență în familie.

Obiectivele propuse, de a fi abordate în cel de al doilea capitol vizează descrierea noțiunii de măsuri de protecție și enumerarea tipurilor măsurilor de protecție în cazurile de violență în familie. Un rol aparte în acest capitol îl are descrierea formelor și consecințelor de violență în familie. Capitolul se încheie cu enumerarea participanții la procesul aplicării măsurii de protecție în cazurile de violență în familie și instrumentelor disponibile victimelor violenței în familie, reieșind din importanța și necesitatea cunoașterii și promovarea pe larg a acestor instrumente.

Capitolul III. Procedura aplicării măsurilor de protecție în cazurile de violență în familie.

Prin acest capitol urmărim o trecere la următoarea etapă fiind analizate aspectele practice a acestei instituții, precum ar fi: constatarea actului de violență în familie, rolul agentului constatatator în protecția victimei, împuternicirile instanței de judecată la soluționarea cererii privind aplicarea măsurilor de protecție în cazurile de violență în familie.

O deosebită atenție fiind acordată descrierii și analizei asistenței și protecției victimelor violenței în familie acordate de către stat, dat fiind faptul că anume informarea corectă a păturii sociale în cauză garantează eficiența măsurilor juridice de protecție a violenței în familie existente la nivel juridic.

Capitolul IV. Procedura aplicării măsurilor de protecție în cazurile de violență în familie.

Ultimul capitol este dedicat analizei sub aspect practico-judiciar a unor aspecte ce țin aplicarea măsurilor de protecție în cazul violenței în familie. Astfel compartimentul respectiv conținând analiza unui caz practic, cu întocmirea actelor depuse de către victima violenței în familie în vederea aplicării măsurilor de protecție. De asemenea fiind întocmite și actele de dispoziție a instanței de judecată în asemenea cazuri.

Concluzii și recomandări. Concluziile generale fac un rezumat asupra definițiilor identificate a măsurilor de protecție în cazul violenței în familie, fiind descrise principalele acte normative care guvernează raporturile de aplicare a măsurilor de protecție, precum și sunt descrise rolurile actorilor statali la aplicarea acestora. Finisându-se cu câteva recomandări de *lege ferenda*, care ar îmbunătăți instituția juridică cercetată.

CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI FINALE

Analiza multiaspectuală a temei supuse cercetării în prezenta lucrarea, din punct de vedere doctrinar cât și din perspectiva aspectelor practice, a permis îndeplinirea scopului lucrării declarat inițial, drept rezultat fiind realizată o cercetare amplă a instituției măsurilor de protecție a victimelor violenței în familie. Iar rezultatele investigațiilor prezentate în prezenta lucrare ne permit să afirmăm că obiectivele propuse au fost atinse, astfel fiind dedus următoarele concluzii principale:

În ceea ce ține de *cercetarea doctrinei autohtone și străine în materia aplicării măsurilor de protecție în cazurile de violență în familie*, putem menționa că noțiunea de violență în familie și formele de manifestare a acesteia sunt larg cercetate atât în doctrina autohtonă cât și cea străină, mai puțin însă sunt cercetate aspectele teoretice și practice cu privire la măsurile de protecție, care sunt acordate de către stat victimelor violenței în familie.

Printre principalii doctrinari autohtoni și străini care au cercetat prezenta temă se numără: Vidaicu M., Străisteanu D.I., Sewall P. Rebeca, Vasan Arati, Schuler Margaret A., Diaconu-Mureșan A., Florea B., Cușmir L., Marinescu V., Hogaș D. L., Bodrug-Lungu V., Zmuncilă L., Gomez F., K. de Feyter, Сягровец Е. В., Стратулат В., Фатеев А.).

Abordările cestora, ne-au permis elucidarea aspectelor esențiale ce țin de măsurile de protecție în cazul violenței în familie, precum ar fi delimitarea celor civile de cele penale și contravenționale, de asemenea analizând și alte măsuri suplimentare, ca de exemplu cele aplicate de către autoritățile tutelare în cazurile de violență în familie asupra minorilor, precum și accentuare importanța existenței acestor măsuri într-un stat de drept, astfel, analiza doctrinară fiind temelia ce permite analiza multiaspectuală a subiectului supus cercetării.

Analizând cadrulul normativ internațional și național privind aplicarea măsurilor de protecție în cazurile de violență în familie, putem menționa că implementarea măsurilor de protecție a victimelor violenței în familie, au apărut mai întâi la nivel internațional, iar ulterior cel la nivel național, prin ratificarea multitudinilor de convenții, acorduri internaționale, precum și armonizarea legislației naționale la cea internațională.

Mai mult decât atât analiza legislativă în plan comparat, ne-a permis descoperirea/evidențierea tendințelor de dezvoltare a acestor instituții de drept inter-ramură, ori, aceasta fiind tratată atât de normele de drept penal, contravențional, precum: Codul Penal al

RM, Codul de procedură penală a RM, Codul Contravențional al RM, de normele de drept civil, precum: Codul de procedură civilă a RM, și de normele de drept public, precum: Constituția RM, Legea cu privire la asigurarea egalității de șanse între femei și bărbați nr. 5 din 09 februarie 2006, Legea cu privire la asigurarea egalității nr. 121 din 25 mai 2012, Legii privind prevenirea și combaterea violenței în familie, etc., reprezintă un tărâm de cercetare vast și extrem de important pentru o societate „sănătoasă”.

Studierea practicii Curții Europene a Drepturilor Omului în cazurile de violență în familie, a permis identificarea lacunelor sistemului național la capitolul aplicării măsurilor de protecție în cazurile de violență în familie, precum ar fi: ineficacitatea măsurilor aplicate și a actelor de dispoziție a organelor de drept și/sau a instanțelor de judecată, ori în deciziile Curții Europene a Drepturilor Omului, practic în toate cazurile se menționează „*autoritățile au ignorat infracțiunile comise de către agresori și au eșuat să întreprindă toate măsurile necesare pentru a proteja victimele de violența domestică*”. De asemenea Curtea a mai remarcat în nenumărate rânduri că „*acțiunile autorităților nu sunt un simplu eșec sau o reacție întârziată în curmarea violenței împotriva victimelor violenței în familie, ci constituie, mai degrabă, o încurajare a actelor de violență, reflectând o atitudine discriminatorie față de femei și copiii supuși actelor de violență*” [35].

Astfel, deciziile Curții Europene a Drepturilor Omului fiind pentru Republica Moldova un punct de pornire, mai bine spus un ghid, spre modernizarea și perfectarea legislației naționale, atât la nivel conceptual cât și practic.

Cercetarea noțiunii de măsuri de protecție, a permis crearea unei viziuni generale și simple cu privire la măsurile de protecție în cazurile de violență în familie, acestea fiind definite drept instrumente juridice acordate de către stat, în vederea protejării victimelor supuse violenței în familie.

Iar identificarea măsurilor de protecție în cazurile de violență în familie, după cum urmează: ordonanță de protecție care reprezintă act legal prin care instanța de judecată aplică măsuri de protecție a victimei, ordin de restricție de urgență care este actul administrativ emis de poliție, prin care sunt aplicate măsuri de protecție, precum și măsurile alternative, aplicate de către autoritățile tutelare, au permis elucidarea și descrierea întregului proces de aplicare și utilizare a acestora de către victime.

Enumerarea participanților la procesul aplicării măsurilor de protecție în cazurile de violență în familie, a permis descrierea cercului implicat în procesul de aplicarea a măsurilor de protecție în cadrul actelor de violență în familie, ori este necesar a face cunoscute unui cerc de oameni cât mai larg a acestor aspecte.

Descrierea procesului de constatare a actului de violență în familie și rolului agentului constator în protecția victimei, la fel constituie unul din obiectivele lucrării în cauză, care după părerea mea a fost atins. Fiind descris procesul de constatare a actului de violență și împuternicirile agentului constator în cazul violenței în familie, acesta fiind printre primii care sunt împuterniciți în vederea aplicării măsurilor de protecție în cazurile de violență în familie, cu scopul de a scoate în evidență importanța acestuia în vederea protecției victimelor violenței în familie.

În același context au fost *enumerate împuternicirilor instanței de judecată la soluționarea cererilor privind aplicarea măsurilor de protecție în cazurile de violență în familie*, instanța fiind cea care decide asupra necesității instituirii acelor măsuri de protecție. În Republica Moldova, instanța de judecată fiind adesea limitată și reținută în aplica cu adevărat măsurile necesare protejării victimei violenței în familie.

Cu referire la asistența și protecția victimelor violenței în familie acordate de către stat, ținem să menționăm că autoritățile statului au drept scop primordial ocrotirea drepturilor și valorilor cetățenilor săi, la fel și în cazul violenței în familie, există autorități și instituții abilitate cu funcții de prevenire, combatere și aplicare a măsurilor de protecție în cazurile de violență în familie, aceste instituții fiind mereu în preajma cetățenilor. Însă din cercetările efectuate, adesea instituțiile statului responsabile în vederea combaterii actelor de violență nu se implică activ în combaterea acestui fenomen, iar victimele nici nu cunosc care sunt acele autorități abilitate de la care pot solicita ajutor. Aceste lucruri demonstrând încă o dată necesitatea dezvoltării culturii juridice în rândurile cetățenilor.

Astfel, în urma studiului efectuat, putem înainta următoarele *propuneri și recomandări* sub aspect doctrinar și legislativ în domeniul măsurilor de protecție în cazul violenței în familie:

1. Introducerea în Codul penal al RM, a unui articol de răspundere a autorităților publice și/sau a organelor de drept responsabile în vederea protejării victimei, în cazul în care acestea nu au acționat, au ignorat și/sau au acționat suficient în vederea combaterii actelor de violență în familie.
2. Sintagma „Alte acțiuni violente” din art. 201¹ Cod Penal al RM - să fie abrogată. O astfel de sintagmă lasă loc de interpretare extensiv defavorabilă și vine în contradicție cu principiul legalității legii penale prevăzuta de art. 3 alin. (2) CP al RM. „*Interpretarea extensivă defavorabilă și aplicarea prin analogie a legii penale sînt interzise.*” Totodată această sintagmă vine în contradicție cu art. 7 al CEDO care prevede că: ” *Statele au obligația de a asigura definirea clară a oricărei infracțiuni prin lege*”.

3. Facilitarea colaborării dintre instituțiile de drept în vederea aplicării măsurilor de protecție, ori de exemplu în cazul eliberării Ordonanței de protecție de către instanța de judecată, procesul de transmitere a acesteia la Inspectoratul de Poliție din raza domiciliului victimei, este de lungă durată și ineficientă, ori între timp victima în continuare rămâne a fi în pericol, chiar dacă deja are ordonanța de protecție eliberată. Astfel considerăm că un agent constator din cadrul Inspectoratului care va fi obligat să pună în aplicare acea ordonanță de protecție, să fie prezent în cadrul ședinței de judecată, și să pună actul de dispoziție a instanței în aplicare din momentul pronunțării acestuia. Ori, agresorul fiind anunțat despre ora, data și locul ședinței poate fi provocat la alte acte de violență împotriva victimei.
4. Să fie majorate în Codul Contravențional și Codul Penal, sancțiunile sub formă de: amenzi, muncă neremunerată în folosul comunității și/sau chiar arestul pentru nerespectarea ordinului de restricție de urgență și/sau altor măsuri aplicate de către instanța de judecată sau autoritățile publice competente în vederea protecției victimelor violenței în familie.

BIBLIOGRAFIE

1. Asistența juridică pentru victimele violenței în familie. Chișinău, Centrul de Drept Căușeni, Gender-Centru, 2012, p. 10;
2. BÂCU, A. *Asigurarea juridică a protecției femeii contra agresiunii*. Teză de doctor în drept, Chișinău, 2005, p. 39;
3. BODRUG-LUNGU, V., ZMUNCILĂ, L. *Violența domestică: strategii de promovare și combatere*. Chișinău, Universitatea de Stat din Moldova, 2007, p. 12;
4. CAZACOV, VI. ș.a. *Ghid practic privind intervenția eficientă a poliției în cazurile de violență în familie*, Chișinău: Bons Offices, 2015, p. 46;
5. CIUGUREANU–MIHAILUȚĂ, C. *Reglementarea internațională a drepturilor copilului*. Teză de doctor în drept, Chișinău, 2007;
6. COBAN, I., *Procedura de examinare a cererii de aplicare a măsurii de protecție în cazurile de violență în familie*. În Revista Studia Universitatis Moldaviae, Seria „Științe sociale”, 2015, nr. 11, Chișinău, p. 195;
7. Codul de procedură civilă a Republicii Moldova Nr. 225 din 30.05.2003. În MO nr. 130-134 din 21.06.2013;
8. Codul de procedură penală a Republicii Moldova Nr. 122 din 14.03.2003. În MO nr. 248-251 din 05.11.2013;
9. Cod Penal a Republicii Moldova Nr. 985 din 18.04.2002. În MO nr. 72-84 din 14.04.2009;
10. Codul Contravențional a Republicii Moldova Nr. 218 din 24.10.2008. În MO nr. 78-84 din 17.03.2017;
11. Codul Familiei a Republicii Moldova Nr. 1316 din 26.10.2000. În MO nr. 47-48 din 26.04.2001;
12. Codul de executare a Republicii Moldova Nr. 443 din 24.12.2004. În MO nr. 214-220 din 05.11.2010;
13. Constituția Republicii Moldova din 29.07.1994. În: MO nr. 1 din 12.08.1994;
14. Convenția Consiliului Europei cu privire la Prevenirea și Combaterea Violenței împotriva Femeilor și a Violenței Domestice, Istanbul, 11 mai 2011.

15. Convenția ONU asupra eliminării tuturor formelor de discriminare față de femei din 03 septembrie 1979;
16. Convenția internațională cu privire la drepturile copilului, de la New York din 20.11.1989;
17. CORCEA, N. *Violența în familie*. Universitatea de Stat din Moldova, Facultatea de drept, Departamentul Drept Penal, Chișinău: CEP USM, 2015, p. 51;
18. CUȘMIR, L. *Protecția drepturilor mamei și a copilului în condițiile dezvoltării sociale stabile*. Teză de doctor în drept, Chișinău, 2005, p. 148;
19. CRUDU, C. *Modalitățile de prevenire și atenuare a violenței familiale în Republica Moldova*. În: Conferința Științifică Națională "Societatea contemporană în viziunea tinerilor cercetători: provocări, contribuții, perspective", AȘM, Institutul Integrare Europeană și științe politice, Chișinău, 2010, p. 271;
20. Declarația ONU asupra eliminării violenței împotriva femeilor, 20 decembrie 1993;
21. DELEANU, I. *Tratat de procedură civilă*. Vol. I. Arad: Servo-Sat, 2012, p. 472;
22. DIACONU-MUREȘAN, A. *Atitudini și percepții predispozante pentru violența domestică la bărbați*. În: Studii și Cercetări din domeniul științelor socio-umane. Volumul 12. Academia Română, Filiala Cluj-Napoca, Institutul de istorie "George Bariț", Departamentul de cercetări socio-umane, Ed. Argonaut, Cluj-Napoca, 2004, p. 61;
23. DRUȚĂ, I., MUNTEANU, A. *Procedura specială: Aplicarea măsurilor de protecție în cazurile de violență de în familie*. În: Manualul judecătorului pentru cauze civile, coordonatori POALELUNGI, M., BELEI E., SÎRCU D. Ed. a II-a, Chișinău, 2013, p. 203;
24. FERRAL, G, NECULAU, A. *Violența – aspecte psiho-sociale*. București Polirom, 2003, p. 169;
25. FLOREA, B. *Violența în familie – etiologie și forme de manifestare*. În: Studii și Cercetări din domeniul științelor socio-umane. Volumul 14. Academia Română, Filiala Cluj Napoca, Institutul de istorie "George Bariț", Departamentul de cercetări socio-umane, Ed. Argonaut, Cluj-Napoca, 2005, p. 273;
26. GORCEAG, L., SÎRBU, S., IONIȚA, D., CAZACOV, VL. *Suport de curs pentru formatori privind intervenția eficientă a poliției la cazurile de violență în familie în Moldova*. Chișinău, editura Bons Offices, 2013, p.9;
27. GHERASIMENCO, V. *Prevenirea și combaterea violenței în familie: dimensiuni socio-juridice*. În: Sociologia: interferențe naționale și internaționale. Materialele Conferinței

- științifice cu participare internațională, 14-15 noiembrie 2012, CEP USM, Chișinău, 2012, p. 141;
28. Ghid de informații și bune practici în domeniul egalității de șanse între femei și bărbați, pag.51, Centrul Parteneriat pentru Egalitate, 2004. Family Violence Professional Education Taskforce, 1991;
 29. Ghid juridic pentru victimele violenței în familie. Centrul pentru drepturile omului din Moldova. Chișinău, 2013, p. 20;
 30. Hotărârea explicativă a Plenului Curții Supreme de Justiție nr.1 din 28 mai 2012 cu privire la practica aplicării de către instanțele de judecată a prevederilor Capitolului XXX¹ din Codul de procedură civilă (aplicarea măsurilor de protecție în cazurile de violența în familie).
 31. Hotărârea explicativă a Plenului Curții Supreme de Justiție nr.1 din 28 mai 2012 cu privire la practica aplicării de către instanțele de judecată a prevederilor Capitolului XXX² din Codul de procedură civilă (aplicarea măsurilor de protecție în cazurile de violența în familie).
 32. Hotărârea CtEDO Opuz contra Turciei din 09 iunie 2009, cererea nr. 33401/02;
 33. Hotărârea CtEDO E. S. și alții contra Slovaciei din 15 septembrie 2009, cererea nr. 8227/04;
 34. Hotărârea CtEDO Eremia și alții vs Republicii Moldova din 28 mai 2013;
 35. Hotărârea CtEDO Munteanu vs. Republica Moldova din 20 mai 2020, cererea nr. 34168/11;
 36. Hotărârea CtEDO Bivol contra Moldovei din 16 iulie 2013, cererea nr. 61382/09;
 37. Hotărârea CtEDO Terheș împotriva României, Cererea nr. 49933/20;
 38. Hotărârea CtEDO T.M. și C.M. din 28 ianuarie 2014, cererea nr. 26608/11;
 39. Hotărârea CtEDO Eremia și alții vs Republicii Moldova din 28 mai 2013;
 40. Hogaș D. L. Patriarhatul, subordonarea femeii și violența domestic. Editura Lumen, Iași, 2010, p. 9;
 41. Instrucțiunea metodică privind intervenția organelor afacerilor interne în prevenirea și combaterea cazurilor de violență în familie, aprobată prin Ordinul Ministrului Afacerilor Interne al Republicii Moldova nr. 275 din 14 august 2012;
 42. Instrucțiunea privind intervenția secțiilor/direcțiilor asistență socială și protecția familiei în cazurile de violență în familie, aprobată prin Ordinul Ministrului Muncii, Protecției Sociale și Familiei al Republicii Moldova nr. 22 din 09 februarie 2012;
 43. Legea ocrotirii sănătății a Republicii Moldova Nr. 411 din 28 martie 1995. În MO nr. 34 din 22.06.1995;

44. Legea cu privire la asigurarea egalității de șanse între femei și bărbați a Republicii Moldova Nr. 5 din 09 februarie 2006. În MO nr. 47-50 din 26.03.2006;
45. Legea cu privire la asigurarea egalității a Republicii Moldova Nr. 121 din 25 mai 2012. În MO nr. 121 din 25.05.2012.
46. Legea cu privire la prevenirea și combaterea violenței în familie a Republicii Moldova Nr. 45 din 01.03.2007. În MO nr. 178 din 18.03.2008;
47. Legea cu privire la activitatea Poliției și statutul polițistului a Republicii Moldova Nr. 320 din 27.12.2012. În MO nr. 42-47 din 01.03.2013;
48. Legea cu privire la asistența juridică garantată de stat a Republicii Moldova Nr. 198 din 26.07.2007. În MO nr. 157-160 din 05.10.2007;
49. Legea cu privire la Procuratură a Republicii Moldova Nr. 3 din 25.02.2016. În MO nr. 69-77 din 25.03.2016;
50. LOSÎI, E., BORDAȘ-MOHOREA, A. *Accepțiuni asupra noțiunii de violență în familie*. În: Aspecte psihosociale ale tinerilor delicvenți. Materialele conferinței științifice naționale, Universitatea Pedagogică de Stat "Ion Creangă", Chișinău, 2012, p. 155;
51. MARINESCU, V. *Mediatizarea violenței domestice – o analiză comparativă*. Editura Ars Docendi, București, 2009, p. 89;
52. Ordinului Ministrului Sănătății nr. 155 din 24.02.2012 cu privire la aprobarea Instrucțiunii privind intervenția instituțiilor medicale în cazurile de violență în familie,
53. Ordinul nr. 22 din 09 februarie 2012 emis de către Ministrul Muncii, Protecției Sociale și Familiei prin care se aprobă Instrucțiunea privind intervenția secțiilor/direcțiilor asistență socială și protecție a familiei, în cazurile de violență în familie;
54. POALELUNGI, M. ș.a. *Modele de acte judecătorești. Procedura civilă*. Chișinău Î.S. F.E.-P. Tipografia Centrală, 2014, p. 585;
55. POSTICA, A.. *Ordonanța de protecție. Raport de evaluare, a implementării prevederilor Legii nr. 45 cu privire la ordonanța de protecție în Republica Moldova în perioada 2008-2011*. Chișinău: Promo-Lex, 2012, p. 5;
56. POPA, J. *Violența în familie: conceptual și obiectul ocrotirii penale*. În: Tendințe contemporane în evoluția patrimoniului istoric și juridic al Republicii Moldova. Materialele Conferinței științifice internaționale anuale a doctoranzilor și tinerilor cercetători, Vol. II, Secția "Drept Național", Ed. A VI-a, 12 aprilie 2012, Chișinău, p. 311;
57. PRISAC, Al. *Drept procesual civil. Partea generală*. Chișinău: Cartier juridic, 2013, p. 372;

58. Raportul European cu privire la prevenirea maltratării copiilor, Organizația Mondială a Sănătății, 2013, p. 3;
59. Raport Explicativ la Convenția Consiliului Europei cu privire la prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței în familie. În: Suportul de practică judiciară și acte normative naționale și europene "Violența în familie în Republica Moldova", Chișinău 2014, p. 87;
60. RAȚIU, A.M., HIZO-MILOȘ, L.S. *Violența domestică. Aspecte generale*, Vol. I, Colecția „Meriți să zâmbești din nou”, Napoca Star, 2016, p. 27;
61. Recomandarea generală nr. 19 (sesiunea a unsprezecea, 1992) cu privire la lichidarea tuturor formelor de discriminare față de femei, elaborată de către Comitetul pentru eliminarea discriminării față de femei;
62. Recomandarea generală nr. 21 (sesiunea a treisprezecea, 1994) elaborată de către Comitetul pentru eliminarea discriminării față de femei;
63. Recomandarea (2002)5 a Comitetului de Miniștri către statele membre referitoare la protecția femeilor împotriva violenței;
64. Recomandarea Adunării Parlamentare a Consiliului Europei nr. 1450 (2000) privind violența împotriva femeilor în Europa;
65. REVENCO, A., *Fenomenul violenței domestice în Republica Moldova*. În Revista La Strada Express, Ediția nr. 4 din iunie 2008, Ediție tematică a Centrului Internațional „La strada”, Problema violenței domestice în Republica Moldova. Realități și perspective, p. 37;
66. ROTARIU, N., ROTARIU I. *Violența domestică în dreptul penal roman*. Editura Principes Edit, Iași, 2005, p. 23;
67. ROTARU, O., TESLEV M. ȘI FLENCHEA N. *Violența în familie – un stratum (inevitabil) al suicidului*. În: Studii Juridice Universitare, Anul II, nr. 1-2, ULIM, 2009, p. 61;
68. RUSNAC, S. ș.a. *Asistența psihologică a cazurilor de violență în familie*. Program de diagnostic și reabilitare a victimei și abuzatorului, Chișinău: ULIM, 2010, p. 293;
69. STRATULAT V. *Aspecte legale privind diminuarea violenței prin educarea corespunzătoare a copiilor*. În: Revista Institutului Național al Justiției, 2014, nr. 2 (29), p. 41-44;
70. STRATULAT, V. *Concept, aspecte definitorii și forme ale violenței în familie*. În: Revista de Filosofie, Sociologie și Științe Politice a Institutului de Cercetări Juridice și Politice al AȘM, 2014, nr. 3 (166), p. 231;

71. STRATULAT, V. *Măsurile de protecție împotriva violenței în familie*. În: *Legea și Viața*, 2015, nr. 7 (281), p. 44;
72. STRATULAT, V. *Răspunderea juridică pentru faptele de violență în familie*. În: *Legea și Viața*, 2015, nr. 8 (282), p. 33;
73. STRATULAT, V. *Împuternicirile instanței de judecată la examinarea aplicării măsurilor de protecție în cazurile de violență în familie*. În: *Perspectivile și problemele integrării în spațiul european al cercetării și educației*. Conferința științifică internațională, 07 iunie 2016, Cahul/ Moldova, volumul I, p. 36-37;
74. SZABO, A.M. *Violența domestică (România în context European)*. În: *Asistența socială în context european*. Materialele Conferinței științifice studențești internaționale, Chișinău 22-23 aprilie 2002, Universitatea de Stat din Moldova, Centrul Editorial USM, 2002, p. 54;
75. VIDAICU, M., STRĂISTEANU, D.I. *Ghid pentru cunoașterea și aplicarea legislației internaționale și naționale privind violența în familie*, Chișinău, 2015, p. 94;

Litertaură Rusă

76. ФАТЕЕВ, А. *Домашнее насилие. Опыт криминалистического исследования*. Дисертация кандидата юридических наук, Россия, p. 62;
77. СЯГРОВЕЦ, Е. В. *Формирование института международной защиты прав женщин*. В: *Проблемы управления*. 2007, Nr. 2 (23), pag. 144;
78. СТРАТУЛАТ, В. *Насилие в семье и его отражение в практике Европейского Суда По Правам Человека*. В: *Философское знание и вызовы цивилизационного развития*. Государственное научное учреждение Институт философии НАН Беларуси, 21–22 апреля 2016 года, г. Минск, p. 391-393;
79. ШАКАРЯН, М.С. *Комментарий к Гражданскому процессуальному кодексу Российской Федерации*. Москва: Проспект, 2003, p. 688;
80. ЯРКОВ, В.В. *Гражданский процесс*. Учебник. Москва, Волтерс Клувер, 2006, p. 736;

Literatură Engleză

81. *Adverse Childhood Experiences and Adult Risk Factors for Age-Related Disease*, *Archives of Pediatrics and Adolescent Medicine* 2009; 163 (12): 1135-1143;
82. BREMS, E. *Protecting the rights of woman*. În: Weston B. *Human rights in the world community: issue and action*. Philadelphia: University of Pennsylvania Press, 2006, p. 120;
83. GOMEZ F., K. DE FEYTER. *International protection of human rights: Achievements and Challenges*. Bilbao: Humanitarian Net, 2006, p. 706;

84. SEWALL, P., REBECA, VASAN ARATI, SCHULER MARGARET A. States Responses to Domestic Violence: Current Status and Needed Improvements, The Institute for Women, Law & Development. Washington, D.C., 1996, p. 125;
85. From a Whisper to a Shout: A Call to End Violence Against Children in Alternative Care, SOS Children's Village International, 2014, p. 43;
86. PEARSON, C. HARWIN, N. ABRAHAMS, H. Making an Impact: Children and Domestic Violence, Jessica Kingsley Publishers, 2006;
87. PEREZNIETO, P. MONTES, A. ROUTIER, S. LANGSTON, L. The Costs and Economic Impact of Violence Against Children, 2014, p.1;
88. JACKSON, M., *Justice Behind the Walls*. Canadian Bar Association, Ottawa, Canada, 1988, p.297;
89. WATTS, CH, ZIMMERMAN, C. (2002) *Violența împotriva femeilor: amploarea și amploarea globală*. Lancet;

Surse internet

90. <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/44014> (accesat la data de 23.09.2021);
91. <http://www.nd.ro/dgmsscovasna/pdf/ghidvf.pdf> (accesat la data de 30.09.2021);
92. <http://violentaimpotrivafemeilor.ro/studii-ordin-de-protectie/> (accesat la data de 02.10.2021);
93. http://www.who.int/violence_injury_prevention/violence/acti (accesat la data de 08.10.2021);
94. <http://www.brainline.org/content/2008/07/breaking-silence-violence-cause...> (accesat la data de 15.10.2021);
95. http://www.who.int/violence_injury_prevention/violence/acti (accesat la data de 18.10.2021);
96. <https://www.dex.md/> (accesat la data de 23.10.2021);
97. http://www.statistica.md/public/files/publicatii_electronice/Violenta/Raport_violenta_fam.pdf (accesat la data de 27.10.2021);
98. <https://gov.md/ro> (accesat la data de 02.11.2021);
99. https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=115202&lang=ro (accesat la data de 04.11.2021);
100. <https://chisinauedu.md/> (accesat la data de 04.11.2021);
101. https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=119465&lang=ro (accesat la data de 04.11.2021);

102. <https://administrare.info/8-domenii/administra%C8%9Bie-public%C4%83/17144-administra%C5%A3ia-public%C4%83-local%C4%83-%C3%AEEn-republica-moldova> (accesat la data de 06.11.2021);
103. <http://antiviolența.gov.md/servicii-specializate-pentru-subiectii-violentei-in-familie/> (accesat la data de 06.11.2021);
104. <https://cidsr.md/ro/drepturi-sexuale-si-reproductive/servicii-centre-de-asistenta-si-protectie-pentru-victimele-violentei-familie/> (accesat la data de 06.11.2021);
105. <http://unbr.ro/ro/ordinul-de-protectie-varietate-a-ordonantei-presedintiale/> (accesat la data de 13.11.2021);
106. <http://violentaimpotrivafemeilor.ro/studii-ordin-de-protectie/> (accesat la data de 17.11.2021);
107. http://lastrada.md/files/resources/3/Violenta_raport_rom.pdf (accesat la data de 24.11.2021);
108. <http://antiviolența.gov.md/wp-content/uploads/2019/08/CDF-Instructiuni-VIF-Politie.pdf> (accesat la data de 24.11.2021);
109. http://www.promolex.md/upload/publications/en/doc_1332167124.pdf (accesat la data de 27.11.2021);
110. <http://www.vrasti.org/8.%20Evaluarea%20si%20interventia%20in%20criza%20data%20de%20violenta%20domestica.pdf> (accesat la data de 29.11.2021);
111. <http://transcena.ro/wp-content/uploads/Studiu-la-nivel-national-serviciisociale-violenta-in-familie-decembrie-2013.pdf> (accesat la data de 30.11.2021);
112. <http://ro.wikipedia.org> (accesat la data de 07.12.2021);